

Tegl, Eternit, Strå eller pandeplader??

Har du et godt tag på dit hus? Skal du have et nyt, så husk at der er tegl og farver, der passer til dansk tradition – og nogle, der ikke passer.

Eternittagenes tid er forbi, på grund af asbesten. De passede ikke til vores byhuse – mens det grå eternittag, som ofte afløste stråtagene på landet, næsten har vundet hævd som typisk dansk tag. Men ikke mindst i byerne har vi i de senere år set en form for tegl, der sjældent passer til husene: De blanke blå glaserede tegl.

Blå tegl kendes allerede fra 1700-tallet, specielt til herregårde og landsteder – og derfor var der nogle fine villaer omkring København, der fik samme slags tag omkring 1. Verdenskrig. Det har så fået husejere til at synes, at det er fint ”patriciervilla”-agtigt med hvid puds og blanke glaserede tegl. Men det er ikke fint – det er bare forkert, og skærer som regel i øjet. Men er man til blå tegl – enten fordi der fra gammel tid har været blå tegl på huset, eller fordi man faktisk har en nybarok villa fra omkring 1910 – er der to gode løsninger:

Den dyreste løsning er at købe blådæmpede tegl, dvs. tegl, der er blevet blå ved at blive brændt en ekstra gang ved minimal ilttilførsel. En billigere løsning er at købe blå engoberede tegl, dvs. tegl, der efter første brænding er blevet overhældt med ”engobe”, opslemmet ler blandet med mineralsk farve. En sådan løsning kan man se på ”Strandgårdens” hovedbygning (Brogade 25), som

for nogle år siden fik nyt tag i samme blå farve som det gamle fra 1852.

Den sikre klassiker i Rudkøbings indre by er naturligvis røde vingetegl. Vingeteglene blev opfundet i 1500-tallet på Skt. Peters teglværk i Lübeck, og bredte sig til hele Nordeuropa – mens man i Centraleuropa især brugte de små flade ”bæverhale”-tegl. Omkring 1890-1900 blev det i Frankrig, Belgien og Tyskland moderne med falstagsten, flade sten med to kebler (render). De ses også på danske villaer fra tiden omkring 1900. I dag kan man få masser af ”falstagsten”, men de er alle sammen flade og forkerte. Skal man have de originale falstagsten, må man bestille de tyske ”Laumans Mulden” via Randers Teglværk. De er ikke billige – men korrekte.

I bygninger ude på landet, som har eller har haft stråtag, kan det gamle tagværk ofte ikke bære tegl. Her er det vigtigt, at man så vidt muligt bevarer det gamle tagværk, inklusive det ”svaj” (opskalkning), som er typisk for ældre huse. Så kan man lægge pandeplader, profilplader eller let eternit i mat farve på, hvis man ikke har råd til stråtag. Så kan der altid komme strå på en anden gang. Men ødelæg ikke fremtidsmulighederne med et nyt stift tagværk og stort tagudhæng - og i hvert fald ikke helgavl, hvis huset er født med valmgavl.

